

Πρώτο βραβείο στην Μαθήτριά Κλεονίκη Ρίζου
του γυμνασίου Κιέλ Γερμανίας από τον διεθνή Διαγωνισμό
“Αγών Αρετής” 2005 που διοργάνωσε το Ελληνικόν Ειδύλλιον
Σελιανιτικών για την προβολή των Αρχαίων Ελληνικών ανά τον κόσμο.
Περισσότερες πληροφορίες στο www.idyllion.gr

«Και ψυχή ει μέλλει γνώσεσθαι αυτήν βλεπτέον».

Καθρέφτη, καθρεφτάκι...

Τι παράξενο αντικείμενο που είναι ο καθρέφτης; Πόσα παιδιά έχουν σταθεί μπροστά του κι έχουν αναρωτηθεί τι να βρίσκεται στην πίσω πλευρά;

Μερικοί αφοσιώθηκαν τόσο στην εικόνα του ευτού τους και πνίγηκαν μέσα σε αυτήν.

Μερικοί νίκησαν με τη βοήθεια του καθρέφτη ένα φοβερό τέρας. Όπως κι ο Νάρκισσος και η Μέδουσα, που τα είδωλά τους τους κατέστρεψαν. Όποιος όμως δεν είναι τόσο ματαιόδοξος όπως ο φημισμένος νεαρός και ούτε θέλει να παλέψει με ένα πλάσμα όπως ο Περσέας, μπορεί να προχωρήσει άλλο ένα βήμα και να σκεφτεί: «Δε θέλω να γνωρίσω την εξωτερική μου μορφή, αλλά τον εσωτερικό μου κόσμο».

Κάθε άνθρωπος θα αναρωτηθεί τουλάχιστον μια φορά στη ζωή του ποιος να είναι κατά βάθος.

Υπήρχε πάντα μια μικρή ομάδα που αφιέρωνε τη ζωή της σε αυτήν την ερώτηση: Οι Φιλόσοφοι.

Όταν κοιτάζω στον καθρέφτη - ή σε μια ασπίδα ή στην επιφάνεια του νερού - βλέπω τη μορφή μου. Σε ποιον καθρέφτη να κοιτάζω για να δω τον εαυτό μου;

Ο Σωκράτης, ο μεγάλος αναζητητής της σοφίας, λέει στον φίλο του, Αλκιβιάδη:

«Και ψυχή ει μέλλει γνώσεσθαι αυτήν βλεπτέον». Και μια ψυχή η οποία θέλει να γνωρίζει τον εαυτό της πρέπει να κοιτάζει μέσα σε μια άλλη ψυχή.

Δηλαδή θα βρίσκουμε πάντα ένα κομμάτι του εαυτού μας μέσα σε έναν άλλο άνθρωπο, άλλες φορές περισσότερο κι άλλες φορές λιγότερο. Αυτό που μου άρεσε στα λόγια του Σωκράτη (και αυτός είναι ο λόγος που επέλεξα αυτήν την φράση του) είναι ότι για να γνωρίσουμε τον εαυτό μας χρειαζόμαστε δύο ψυχές. Δεν θα βρει κανείς τον εαυτό του στην μοναξιά, άλλωστε ο άνθρωπος δεν δημιουργήθηκε για να ζει κατ'αυτόν τον τρόπο. Στο «Συμπόσιο» λέει ο Αριστοφάνης στον ύμνο του για τον έρωτα αυτών των ανθρώπων που ο Δίας τους έκοψε στα δύο, επειδή δεν τον υπολόγιζαν. Αυτοί είχαν δύο πρόσωπα, ένα κεφάλι, τέσσερα χέρια και τέσσερα πόδια. Από την τιμωρία του Δία και έπειτα υπάρχουν στον κόσμο μόνο μισά. Είμαστε μόνο ένα κομμάτι το οποίο ψάχνει να βρει το άλλο του μισό, για να γίνουμε ολοκληρωμένοι όπως είναι μια σφαίρα. Για να γυρίσουμε στον Σωκράτη.

Όταν μια ψυχή βλέπει σε μια άλλη όχι μόνο κομμάτια του εαυτού της αλλά αυτή την ίδια, τότε αυτό είναι αγάπη. Όταν λοιπόν κάποιος γνωρίσει τον εαυτό του ολόκληρο σε κάποιον άλλο τότε βρήκε το άλλο του μισό.

Ω, τι υπέροχη και ιερή στιγμή πρέπει να είναι αυτή.

Οι ερωτήσεις «από πού προερχόμαστε», «ποια είναι η έννοια της ύπαρξής μας», είναι απλά παραλλαγές της ερώτησης «ποιοι είμαστε» και απεικονίζουν τα βασικά θέματα με τα οποία ασχολείται η φιλοσοφία. Η προέλευση της δυτικής φιλοσοφίας βρίσκεται στην Ελλάδα. Ποια γλώσσα εκτός των αρχαίων ελληνικών θα ήταν πιο κατάλληλη για να δώσει απαντήσεις στις ερωτήσεις αυτές;

Ένας κύριος ογδόντα επτά ετών (γράφω ολογράφως τον αριθμό για να διπλασιάσω τη ισχύ του χρόνου) μου διηγήθηκε τους πρώτους στίχους της Οδύσσειας που είχε διδαχθεί στο σχολείο. Αν θυμάται κάποιος κάτι μετά από εβδομήντα χρόνια, πρέπει αυτό να ήταν κάτι πολύ όμορφο ή πολύ άσχημο.

Η λάμψη στα μάτια του και η απόλαυση, με την οποία αφηγήθηκε τους στίχους, έδειξαν ότι επρόκειτο για κάτι πολύ όμορφο.

Η ζωή είναι ωραία, αυτό πιστεύω μέσα στη νεανική μου αφέλεια. Είναι ωραίο να βλέπεις τα δένδρα να ανθίζουν και τον ήλιο να ανατέλει. Είναι ωραίο να αγαπάς και να γελάς. Αλλά είναι ακόμη πιο ωραίο να ξέρεις ότι σε κάθε δένδρο κρύβεται μια νύμφη, μια δρυάς. Είναι ακόμη πιο ωραίο να ξέρεις πως είναι ο Θεός Ήλιος, ο οποίος έλκει το άρμα του ήλιου στον ουρανό. Και τι όμορφη είναι η σκέψη πως ο Έρωτας βρίσκεται μέσα στα πάντα. Σίγουρα μπορεί κανείς να αγοράσει την Οδύσσεια σε γερμανική έκδοση, ή σε άλλη γλώσσα, ή τους διαλόγους του Πλάτωνα ή τη Μυθολογία. Την ουσία και το πνεύμα του έργου μπορεί μόνο η πρωτότυπη γλώσσα να αποδώσει τέλεια. Στον διάλογό του με τον Σωκράτη «Φαίδρο» ο Πλάτωνας περιγράφει ένα θαυμάσιο μέρος λίγο έξω από την Αθήνα.

Ένα τεράστιο πλατάμι βρίσκεται σε ένα μικρό ύψωμα που ο ίσκιος του προσφέρει αντίθεση με την μεσημεριάτικη ζέστη. Τα τζιτζίκια τραγουδούν, μια μικρή πηγή καλεί να δροσίζονται τα κουρασμένα πόδια, τα λουλούδια ανθίζουν, κάπου κοντά βρίσκεται ένα ιερό... Μαγευτικά! Όμως στα ελληνικά το τετίγισμα των τζιτζικιών είναι πιο δυνατό, το νερό είναι πιο δροσερό και ο αέρας πιο γλυκός. Ας μην αναφέρουμε και το θαυμάσιο άρωμα των λουλουδιών. Τα αρχαία ελληνικά προσφέρουν τόση χαρά, η οποία συντροφεύει μια ολόκληρη ζωή, έως και την ηλικία των ογδόντα επτά ετών.

Μια ακόμη άποψη είναι πως οι μεταφράσεις μπορούν να νοθεύουν και απεικονίζουν μόνο μια από τις πολλές δυνητικές πιθανότητες. Ένα παράδειγμα: Το Ευαγγέλιο του Ιωάννη ξεκινά με τις λέξεις: «Εν αρχή ην ο Λόγος...» Ο Λούθηρος μετέφρασε αυτή την πρόταση ως εξής: «Στην αρχή ήταν ο λόγος». Στο ομώνυμο έργο του Γκαίτε ο Φάουστ δεν είναι ικανοποιημένος με αυτή την μετάφραση. «Στην αρχή ήταν ο λόγος» (IM) έγραψε αρχικά γεμάτος πεποίθηση, έπειτα όμως το ξανασκέφτηκε και μετέβαλε τον «λόγο» με την λέξη «έννοια». Το σκέφτηκε όμως ακόμη μια φορά: «δύναμη». Στο τέλος κατέληξε στην πρόταση «Στην αρχή ήταν η πράξη». Το «Στην αρχή ήταν ο λόγος» ήδη είχε κλείσει όλες τις πόρτες εκτός από μία. «Εν αρχή ην ο Λόγος», αφήνει χίλιες πιθανότητες και ως γνώστης των αρχαίων ελληνικών μπορεί κάποιος να απολαμβάνει κάθε μία από αυτές.

Δεν είναι υποχρεωτικό να μάθει κανείς αρχαία ελληνικά, αλλά δεν στερούνται χρησιμότητας. Σίγουρα, σήμερα δεν ομιλούνται πλέον αλλά η γλώσσα των Θεών και των Φιλοσόφων προσφέρει τόσα που μπορεί ο καθένας να αγνοήσει αυτή τη μικρή λεπτομέρεια.

Ο κ. Helmuth Quack , ελληνιστής , ένας από τούς κριτάς της επιτροπής του διαγωνισμού έγραψε

„Η Κλεονίκη Ρίζου μαγεύει τον αναγνώστη του κειμένου της με τον χαλαρό και ανάλαφρο ρυθμό της, με τον οποίο, σαν να μιλούσε για κάτι εντελώς καθημερινό, συνυφαίνει τις πιο βαθιές της σκέψεις για τη ζωή με τις εικόνες του μύθου. Απουσιάζουν εντελώς τα συνηθισμένα «μεγάλα λόγια», με τα οποία έχουμε συνηθίσει να εγκωμιάζεται η ιδανική παιδεία και σαν μία νέα «Αλίκη στη Χώρα των Θαυμάτων», η Κλεονίκη παίρνει τον αναγνώστη από το χέρι και τον αφήνει να βιώσει την ίδια αγάπη για την ελληνική γλώσσα και καλλιέργεια την οποία νιώθει και η ίδια.“